

Gemeenten verwaarlozen plantsoenen en parken in gewone woonwijken

Publicatie: 'minder stadsgroen voor de toerist, meer voor de bewoner'

Gemeenten kunnen beter, zeker in tijden van krapte, minder geld uitgeven aan stadscentra en meer aan het groen in de woonwijken: dat is de centrale boodschap van een rapport van Platform31 dat op 12 december 2012 is verschenen. De publicatie, getiteld Nieuwe perspectieven voor publieke ruimten, reikt mogelijke oplossingen aan.

Auteur: Santi Raats

Platform31 is een landelijk kennisinstituut voor stad en regio. Het instituut deed drie jaar onderzoek naar zestien publieke ruimten, verspreid over het land. Radboud Engbersen, programmaregisseur bij Platform31: 'Gemeenten in Nederland besteden veel geld aan het verbeteren van hun centrumlocaties. Dat zie je niet alleen bij grote gemeenten als Rotterdam, Amsterdam en Den Haag, maar ook bij kleinere als Leidschendam-Voorburg, waar heel veel geld en aandacht naar het historisch gebied rond het sluisje in het centrum gaat. Maar bedenk: deze grote en kleine centra zijn toch in de eerste plaats voor dagjesmensen, winkelpubliek en toeristen.'

Ambtenaren kunnen hier het verschil maken

Engbersen snapt de tendens wel. 'Natuurlijk is de binnenstad visitekaartje en economische motor. Realiseer je alleen wel dat er een andere kant van de medaille is. Door de focus op de identiteitsdragende centra blijft er weinig geld over voor pleinen en parken in gewone woonwijken, waar mensen wonen, kinderen spelen en ouderen van hun rust genieten. Er zijn maar weinig mensen die in een winkellocatie of boven een museum wonen.'

Woonzorgservicegebieden

Het onderzoek richt zich op verschillende publieke ruimten. In de publicatie komt een bonte stoet langs: een stadspark, een dorpsstraat en plantsoenen en pleinen in allerlei soorten en maten. Desgevraagd zegt Engbersen dat de bevindingen ook zeer relevant zijn voor woonzorgservicegebieden, waar vooral ouderen wonen. 'De kwaliteit daarvan wordt bepaald door de aanwezige publieke ruimten. Het is ontzettend belangrijk dat ouderen uitgedaagd worden om te blijven bewegen en graag naar buiten gaan om te wandelen en te verpozen, maar dan moeten ze zich wel veilig en prettig voelen! Dat voorkomt bovendien heel veel gezondheidsklachten. In veel gemeenten komt in deze woonwijken de leefbaarheid onder druk te staan door teruglopende budgetten. Een nieuwe strategie is hier nodig. Die moet deels gezocht worden in eenvoudige en goedkope oplossingen zoals samenwerken met bewoners en maatschappelijke organisaties. Denk aan zorgverzekeraars, welzijnsorganisaties en corporaties,' aldus Engbersen.

Samenwerken, maar regie houden

Engbersen ziet dat in de publieke ruimte assertieve bewoners en marktpartijen initiatief tonen met betrekking tot onderhoud en beheer van bepaalde stukken openbare ruimte. Volgens hem is het cruciaal dat de overheid zich aansluit bij deze dynamiek; zich niet alleen daarbij aansluit, maar ook de regie in handen houdt, anders komt zij buitenspel te staan. 'Op strategische punten moet de overheid eigenaar blijven. Het winkelcentrum van de Haagse wijk Ypenburg is in handen van een pensioenfonds. Veel plekken staan leeg door de crisis. Het stadsdeel heeft het nakijken. Heel jammer, want als zij eigenaar was geweest, had zij er lokale ondernemers of publieke functies in kunnen onderbrengen tegen een verlaagde huurprijs.'

Volgens Engbersen moet een overheid, die tegenwoordig met minder budget kampt, juist nu nadenken over hoe zij taken met bewoners en andere partijen kan delen. 'In Amsterdam-Noord hebben bewoners plantsoenen opgeknapt; in Almere beheren bewoners zelf een bos; in Apeldoorn hebben bewoners een oude boomgaard opgeknapt. Dat zijn voorbeelden van kleinschalige initiatieven waarbij bewoners meer verantwoordelijkheid voor hun omgeving op zich nemen.'

Praktijk

Er zullen in Nederland en onder de Boomzorglezers echter veel beheerders zijn die al jaren met dit bijltje proberen te hakken in de praktijk, maar ervaren dat het weinig rendement oplevert omdat er te veel uitleg- en toezichttijd bij komt kijken en het onderhoud kwalitatief niet hoog is. 'Ik heb niet de ultieme oplossing of een draaiboek klaarliggen van hoe je samenwerkingen aan moet pakken,' verklaart Engbersen. 'Wel valt te zien dat samenwerkingsinitiatieven beter slagen in middenklassewijken met een relatief hoge opleidingsgraad dan in achterstandswijken of volksbuurten waar je binnen een samenwerking meer moet uitleggen over taken en meer begeleiding moet bieden. Maar dat zal niemand verrassen.'

Engbersen geeft toe dat het dan nog steeds een hele klus is om bewoners actief te laten meedoen. 'Bedenk wel dat ambtenaren hier het verschil kunnen maken.

Enthousiasme en aandacht, ruimte en vertrouwen geven aan bewoners, werkt. Ga naar buiten, leg contacten, maak afspraken. Die afspraken kunnen gebaseerd zijn op "voor wat hoort wat".

Als bewoners meehelpen in onderhoud, laat de gemeente dan een paar bijzondere bomen planten in plaats van de bestaande rij saaie, identieke bomen. Of een paar bankjes neerzetten, of een schuur met daarin gereedschap. Of er gaat een klein bedrag van de huur af. Dit zijn oplossingen die overheden écht uit zouden moeten proberen. Het is de moeite waard.'

Samenwerking slaagt vaker in middenklassewijken met een relatief hoge opleidingsgraad dan in achterstandswijken

Parijs

Onlangs raakte Engbersen geïnspireerd op een studiereis over nieuw stedelijk groen in Parijs. Daar zag hij dat op plekken waar huizen waren gesloopt, stukjes groene stad ontstonden in samenwerking met bewoners. Dit werden kleine tuinen, daktuinen en bostuinen. Engbersen: 'Bij sommige van deze initiatieven had de gemeente gezegd: "Wij zorgen voor water, een hek en aarde; jullie zorgen voor de rest."' Dat was bij een paar locaties geslaagd. Op andere plekken bleek een begeleider of faciliteerder nodig te zijn. Hij zag vooral ook de trots bij bewoners dat ze dit maar voor elkaar hadden gekregen. Engbersen komt nog eenmaal terug op de moeite die erin gestopt moet worden om tot geslaagde publiek-private samenwerkingen te komen. 'Je moet tijd en moeite willen investeren in deze trajecten. Accepteer dat het af en toe een tijdje niks is. Begrijp dat het soms jaren duurt voordat zelfbeheer en medebeheer tot bloei komen, maar uiteindelijk,' is zijn overtuiging, 'wordt alle moeite beloond.'

Serieuze oplossing

Als het aan Engbersen ligt, kan goed gefaciliteerde bewonersparticipatie op lange termijn een serieuze uitkomst zijn voor economisch slechte tijden voor de overheid. 'Kleinschalige initiatieven gaan in hoeveelheid toenemen in de toekomst en gaan tellen; dat weet ik zeker.'

Stuur dit artikel door!

Scan of ga naar:
<http://www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-3919>